

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

ל.

עין משפט
נר מצוה

6) לקמן דף קטז: ג' ב' דל רבי
ג' א' ג' יל מהלל. דק"מ.

הגהות הב"ח

(6) נר נר סיסין מוזכרת
לן הנה ליה הילא אריח:
(7) גם אוקמה ביה:
(8) גם חרב נתון מי לא
(9) מפלגא וצמח דזונה מיך
מיל התיבא דאמר לן נחמך:
(10) הוה רבי לא ורי
כעשכא דהכא דמיטבע:
(11) בא"ד דמילא דהשחא
(12) בא"ד דקאמר השחא
זה נור ורי דענא ביה
(13) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(14) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(15) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(16) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(17) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(18) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(19) בא"ד דמילא דקאמר
השחא
(20) בא"ד דמילא דקאמר
השחא

כל נכסי דבי בר סיסין. כלומר כל אומן קרקעות שקניתי מאמתי אדם ששמו בר סיסין: דמקריא דבי בר סיסין. כך קורין לו ואין ידוע אם קנאה מני בר סיסין ולפיכך נקראת כן או כך שמה מעולם וירושה היא לו מאבותיו: אוקמה בידא דלוקה. כדמפרש טעמא

א"ד א"ל להבריה כל נכסי דבי בר סיסין (6) מוזבנא לך הואי הריא ארעא דהוה מיקרי דבי בר סיסין אמר ליה הא לאו דבי בר סיסין היא ואיקרוי הוא דמיקריא דבי בר סיסין איהו לקמיה דרב נחמן (7) יאוקמא בידא דלוקה א"ל רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא קשיא דרב נחמן אדרבא קשיא דרבא אדרבא לא קשיא התם מוכר קאי בנכסיה הכא לוקה קאי בניכסיה דרב נחמן אדרבא נחמן נמי לא קשיא (8) כיון דאמר ליה דבי בר סיסין ומיקריא דבי בר סיסין עליה רידיה רמיא לגלויי ללאו דבי בר סיסין היא אבל הכא לא היא אלא דנקיש שטרא מי לא אמרינן ליה קיים שמוך וקום בניכסי: ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא א"ל מינך ובגתיה ואכלתיה שני חזקה אמר ליה בשוקי בריא הואי אמר ליה והא אית לי סהדי דכל שתא הוה אתית תלתין יומי א"ל תלתין יומי בשוקאי הוה טרידנא אמר רבא רבא רבא איניש הכל תלתין יומי טריד בשוקא ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מפלגיא זבינתה (9) דאמר לי דובנה מינך אמר ליה את לאו קא מורית

17 א ב מ' ס' פ"א מ'ת'
מריה הל' פ' פ'ט ע'שין
פ'ט טו'ס'ט' ח"ת ט' ר'ח
ספ"ק ס':
17 ג ד מ' ס' פ"א מ'ת'
טו'וט'ט'ט' ה'ג' פ'ט
פ'ט ל'ט טו'ס'ט' ח"ת ט' פ'
קמ' ספ"ק ח':
י"ב ה' ד' ח"י ש' פ'ר' ה'ס'ט'
ד' ח'ט' פ'ט'ט'ט' ח"ת ט' פ'
ח"ת ט' קמ' טו'ס'ט' י':

רבינו גרשום

נכסי דבי בר סיסין.
כלומר אומן נכסיו שקניתי
מבר סיסין שהיה עשיר
מוזבנת לך: קשיא דרבא
אדרבא. דלעיל כב"ר
ליה דבי ר' הלוקה הוה
ליה ללאוקמי. והכא הוה
דבי נחמן וקאמר בדי
לוקה כ"ל דבי מוכר
הוה ליה לאוקמי וקום
ליה אדר' המוציא מחבירו
עליו הראיה: קשיא דרב
נחמן אדרבא נחמן. דלעיל
אוקמא ביד מוכר ורבא
ביד לוקה: התם מוכר
קאי בניכסיה שמחוק הוא
מהוהו קרקע דמקרי ביה
בי סיסין ומיפסי' (8) הוה
ליה ללוקה להביא ראיה.
וס'ל רבדי מוכר: והכא הוה
ליה למוכר להביא ראיה:
עלית. דמוכר רמיא לגלויי
מי לא אמרינן ליה לבעל
שטרא להביא רנפ' עליה
מטריד קום קיים שמוך
וקום בניכסי ה"ל להביא
ראיה מוכר אנו ככשנוי
נומיא הוינא הנה ליה
ללוקה להביא ראיה ולקום
בניכסי הוא מעשה דבר
סיסין ורשכוינו נומיא פרשתי
היינו בסוף פרק מי שחש:
אנו ככשוי בריא הוא.
שהיינו הילך בחבורה
במקום שזוקים ולא היינו
יכול למחות ספני טרד
סחוריה טרוד בשוקיא.
ואני יכול למחות: והתהלך
ולא זבינתה ספני ול פק
מן ארעא דריד ולא פק
הריס' דרי את תבע
דריך סחוריה שקניתי ספני.

16) נראה דל הוה ליה ללוקה
להביא ראיה ולהביא ראיה
מוכר הכל ללוקה פ"ד
בנכסיה הי ליה למוכר להביא
ראיה: ו' ג'ל לאו פק
מריה דהאי אריח דבי ה"ל
זמ' לא זבינתה מילא. היסוד:
ולא זבינתה מינא ורי:

לאו קמודיה דהא ארעא דריד הוא. פי' רבינו שמואל דלמ נמוחק זה שלש שנים ועודן מפלגיא זבינתיה שני חזקה אי נמי אם זבינא דאי זבי אמר מינך זבינתיה ולכלתיה שני חזקה אי נמי אם יש לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד והביא ראיה מהיהא דדר נקשתא בעליהתא דלקמן וכדכריו כן הוא היכא דיש עדים למערער שהקרקע שלו הימה אלל בענדא דהכא (9) משמע שלא היה למערער עדים מדקאמר לאו קא מודית כו' אי הוה טעין קמי דרי זבינתה מינך או דר זה חד יומא היה נאמן דאי על פי שלא למיעוק שלש שנים מינו דאי זבי אמר לא היה שקן מעולם אלל ודאי השחא דאמר מפלגיא זבינתה דזבינתה מינך יהודה שהימה שלו הוה לא דבי נחמן דקאמר בדי לוקה כ"ל דבי מוכר הוה ליה לאוקמי וקום לייה אמר דבי זבינתה (10) מינו דאי זבי אמר בתמלה לא הימה שקן מעולם דמינו דמפרע לא אמרינן כדמוחק לקמן (דף ע"ג) גבי הוה דדר נקשתא בעליהתא אריכע שנין ואמר מפלגיא זבינתיה דזבינתה מינך אחא לקמיה דר' חייא אמר ליה אימי סהדי דדר ביה אפילו חד יומא ואוקמי' לה כדך שמעמ דאי לית ליה סהדי אין נאמן לומר קמי דרי דר זה חד יומא זבינא דאי זבי אמר מינך זבינתה כיון שכבר הודה ללאו מינה זבינתה ליה חד יומא ואין לו להאמיני כמאי דקאמר השחא (11) ממוך שהיה יכול לשקור תמחילה קודם שהיה ללא הוה מסיק דאעמינה שהיה זוקק לטענה זו והא דקאמר הטם רב וחזימיה לדעמינה דאי הוה א"ל קמי דרי זבינתה וזבינתה לאו קאמר שהיה עדיין נאמן טענה זו אלל כלומר אי הוה טעין מעיקרא קודם שהוה ורי' דאי הוה טעין מעיקרא קמי דרי דר זה חד יומא דהוה מהימן ועוד רביא מסוף (12) דזה צורר (פסח' דין דף ל"ה) גבי הייא אימתא דנפק שטררא ממותי דיה אמרה דענא ליה כהאי שטררא דפריע הוה כו' ולא הימנה רב נחמן א"ל רבא והא אי זבינא קלתיה כיון דלחחוק זבי דינא אי זבינא קלתיה לא אמרי' אלמא אע"ג קודם שראינוהו זבינה הימה נאחמנ נאחמנ דפרעו הוה זבינא חד יומא רביא קאמי' השחא דלחחוק זבי דינא פי' שראינוהו זבינה לא מהימנה דאין כפן עוד מינו שעל כדך זריכה עכשי טענה זו והיא אומרת אם רוצה לפרוע את הלוה וצוקנוט' פי' אם לחחוק שהיה השטר מקיים ואין נראה לר"י דמה מועיל דמ"מ זבי דינא קלתיה ועוד רביא דמתן כפ' שבעתה דדיינין (שבעות דף ל"ה) מנה לי כדך אמר לו הן למחר א"ל תנה לי נתתי לך פטור ופריך מינה (שם ע"ה) למ"ד המלה את חבירו בעדים כדך לפרועו בעדים והא הכא כיון דמצעו בעדים כמאן דלחפיה בעדים דמי וקמי פטור ומאי קושיא שאפי הכא דפטור מינו דאי זבי אמר אתמול לא היו דברים מעולם אלל ודאי כי האי גוונא לא אמרינן מינו ומה שפ"ה כפ' בתרא דמכורות (דף קט' ושם) גבי עשאה סימן לאחר דאם טען ואמר חורתי ולקחתיה ממני לאחר שעשיתי סימן בשמו נאמן דהפה שאמר הוא הפה שהתיר דמאחר שיש עדים שהימה שלו וצולה ממנו (9) אין לו זכות אלל על פיך של זה שעשאה סימן לו והרי חזר ואמר לקמתיה ממך אין נראה לר"י דבי האי גוונא לא אמרי' מינו כדפרישית דע"י מה שהיה יכול לטעון מחילה אינו נאמן עכשוו אלל נראה לר"י דהסם נמי (10) חזר ואלכלה שני חזקה אחר שעשאה סימן וכי יומא אי אלכלה שני חזקה פשיטא ומאי קמ"ל ר' יוחנן דנאמן ממני היא דחוקה שיש עמה טענה הרי זו חזקה וי"ל דס"ד דלא מהימן כיון שערער עליו קודם שאכלה שני חזקה לומר שהיא שלו לא עבד איניש דליוצנה בתר הכי קמ"ל וכן הוה עובדא דמימי בתר הכי איירי בשאלנה שני חזקה ובעובדא דידן אי הוה מימי המוחיק סהדי דדר ביה חד יומא נראה לרשב"א דהוה (9) ללאוקמי לרענא זבינה אע"ג דליכא מינו מ"מ טענין ללוקה מאחר שהיה המוכר נאמן לומר זבינתה מינך דאי זבי אמר לא היה שקן מעולם ואף על גב דהאי לוקה דיע שהימה שלו והוה כחך סהדא מכל מקום הו מינו כדמשמע לקמן (דף ע"ג) גבי נכחא דר' אבה (11) אי לא הו מחזיב שבעת ואינו יכול לטענה היה נאמן לומר דרי חטפי זבי אמר לא חטפי והיה מנחיש את העד והכא לא הו מחזיב שבעת דלא נשבעין על הקרקעות והי"מ מינו כפוף המוכר (12) (לקמן דף ע"ה) גבי מפקד אלל חבירו כשטר דאע"ג דלא טענין ליתמי נאנפו אפי"ה טענין ליה החורתי לך כיון שאכיהם היה נאמן טענה זו זבינא דאי זבי אמר נאנפו ואורי' דלא דמי להיא דהמוכר את הבית דהכא אם היה רוצה המוכר לזכות שבעתה לו דלא הימה שקן מעולם לא היה מעבדה הלוקה שני חזקה והיא שהימה שלו כחך ר"ח ראינו לרובנינו הגאונים ו"ל דהאי מחזיק לית ליה למיחא לדינא כדדי מריה דלרענא אלל האי דזינין ליה ממינת כהדיה ואין נראה לרשב"א דהא כל זכות שתכל ליה מוכר ראשון לשני ולא יוכל לדחות ולומר לו לאו בעל דברים דידי את ולקמן אשכחן כהדיה גבי הוה דדר נקשתא בעליהתא דלא מני למימר ליה לאו בעל דברים דידי את אלל אי הוה משכח סהדי דדר ביה הוה אגברא חד יומא הוה מוקי לה ר' חייא כהדיה: מפלגיא

מרי זבינא עידיה דבינא (כמויות יג.) וכן פוסקין פירוש ר' יחיאל איש רומי: מאי נשים כהאי ביפא. שהכל יודעין ששלי הים: לא אלא כשוקי כהאי הואי. כלרך מרחקים מקום שאין השיירות מציאות ולא ידעמי ולכן לא מחזיקי ומנן בפירקין (ל"ה) היה יהודה והחזיק בגליל אינה חזקה עד שיהא עמו מצדינה צחות מלכות דהו שירות מציאות א"ר איכא ללוקמה בשעת מירוס ואפילו כמותה מדינה דלקמן כהאי פירקין (שם) וכן פירשאו הגאונים כפי ר"ח. אלל כמקום שהשיירות מציאות ולכן מירוס לא מני טעין הכי דק"ל בפירקין (דף ע"ג) מחזיקין בככסי צורח דמחאה שלל כפניו היא מחאה ואי טעין לא ידעמי שהחזיק איש פלוני בקרקע שלי ולכן לא מחזיקי אינו נאמן דדי הכי דאמרינן מחאה שלל כפניו היא מחאה דחברך חזקא אית ליה ויאמרו לו מחזיקי כמו כן אמרו לה שלום אחד מחזיק בקרקע שלו הואיל ושיירות מציאות וכן הלכה: כשוקאי הוה ערידנא. למכור סחורתי ולקנות אחרת ולא ידעמי שאמה דר זבינא וכגון שיש לו בית אחר באותה העיר שהיה מתאכסן שם כל ל' יום. יש מפרשים כשוקאי היה ערידנא ולא היה לו פנאי לתמות אע"פ שידעמי ואינו נראה בעיני: אמר

16) נראה דל הוה ליה ללוקה
להביא ראיה ולהביא ראיה
מוכר הכל ללוקה פ"ד
בנכסיה הי ליה למוכר להביא
ראיה: ו' ג'ל לאו פק
מריה דהאי אריח דבי ה"ל
זמ' לא זבינתה מילא. היסוד:
ולא זבינתה מינא ורי: